

Správa o uplatnení sa absolventov SPU v Nitre z akademického roka 2010/2011 v praxi

1. Úvod

Uplatňovanie absolventov VŠ a ich zamestnateľnosť rezonujú ako aktuálne problémy nielen v súvislosti s mechanizmami financovania vysokých škôl, ale i v súvislosti s hospodárskym vývojom a situáciou na trhu práce. Interakcia systému vzdelávania a praxe a podpora zo strany štátnej správy predstavujú strategickú oblasť pre širšiu odbornú i celospoločenskú diskusiu.

Kritériá absolventskej miery zamestnanosti a zamestnateľnosti¹ sú predmetom nie len záujmu nezávislých rankingových agentúr či médií, ale aj kritériom porovnávania a hodnotenia kvality vysokých škôl. Na jednej strane je potrebné tieto iniciatívy uvítať, na strane druhej je však potrebné zdôrazniť, že význam týchto kritérií vo vzťahu k posudzovaniu kvality vysokej školy nemôže byť objektívne preceňovaný vzhľadom k celkovej hospodárskej situácii a situácii na našom trhu práce (veľké regionálne socio-ekonomické rozdiely, odlišná spoločenská prestíž jednotlivých sektorov a odvetví atď.).

Na základe načrtnutých trendov sa vedenie SPU v Nitre rozhodlo pravidelne mapovať uplatnenie svojich absolventov, aby bolo možné konfrontovať oficiálne štatistické údaje, resp. ich ďalšie výskumné či mediálne interpretácie vlastnými dátami a informáciami. V tejto správe sú spracované a interpretované údaje získané anketou, ktorá bola septembri 2012 elektronicky distribuovaná absolventom druhého stupňa štúdia (dennej i externej formy), ktorí ukončili štúdium na SPU v Nitre **v akademickom roku 2010/2011**. Prihlasovanie sa a možnosť odpovedať na anketové otázky boli zabezpečené automaticky vygenerovaným prihlasovacím kódom, ktorý bol absolventom SPU odoslaný na osobné mailové adresy.

Anketa sa zameriavala na aktuálnu socio-ekonomickú pozíciu absolventov SPU v Nitre (zamestnaný, nezamestnaný, študent VŠ, na materskej dovolenke), na miesto (samosprávny kraj², zahraničie) kde sú absolventi zamestnaní alebo evidovaní ako uchádzači o zamestnanie a v prípade zamestnaných absolventov aj na odvetvie, v ktorom pracujú³. Anketa bola elektronicky rozposlaná **1713 absolventom**, ktorí úspešne ukončili inžinierske štúdium v dennej i externej forme štúdia na SPU v Nitre v akademickom roku 2010/2011. Na anketu

---

¹ Absolventská miera nezamestnanosti (AMN) – percentuálny podiel nezamestnaných absolventov z počtu absolventov, ktorí ukončili štúdium za 2 roky dozadu spolu; zamestnateľnosť absolventov je meraná mierou nezamestnanosti vysokoškolákov vo vzťahu k celkovej miere nezamestnanosti (Zvalová, Srnánková, Hrušovská 2007).

² Na úrovni NUTS 3.

³ Podľa Odvetvovej klasifikácie ekonomických činností OKEČ

(http://app.statistics.sk/wmetis/klas_z/index_ver.jsp?lang=sk&vv=verzia&id=1&id_code=&id_prvy=&id_posledny=)

Vyhodnotenie ankety

zodpovedalo 488 absolventov, pričom priemerná návratnosť bola na úrovni **28,5%** (Tabuľka 1). V tejto súvislosti je nevyhnutné zdôrazniť, že ide o prípadovú štúdiu vzorky absolventov SPU, ktorej zistenia slúžia predovšetkým pre interné inštitucionálne potreby a porovnanie a nie je možné ich širšie zovšeobecňovať.

Tabuľka 1 Počet absolventov v akademickom roku 2010/2011 a počet respondentov

Fakulta	Počet absolventov	Podiel fakúlt (%)	Počet respondentov	Návratnosť ankety (%)
FAPZ	423	24,7	138	32,6
FBP	123	7,2	26	21,1
FEM	400	23,4	130	32,5
FEŠRR	338	19,7	79	23,4
FZKI	167	9,7	43	25,5
TF	262	15,3	72	27,5
SPU spolu	1713	100	488	100

Zdroj: anketa SPU 2012, vlastné spracovanie

2. Zamestnanosť a nezamestnanosť absolventov SPU

Z celkového počtu odpovedajúcich respondentov sa **81,0%** označilo za zamestnaných. Čo sa týka situácie na jednotlivých fakultách SPU v Nitre, zamestnaní absolventi predstavovali nasledovné podiely:

TF 93,1%

FEM 86,9%

FEŠRR 79,8%

FAPZ 73,9%

FBP 73,1%

FZKI 67,4%.

Nezamestnanosť sa vo vzorke absolventov pohybovala v rozpätí približne od 7% do 33%. Nižšiu nezamestnanosť v porovnaní s priemerom SPU⁴ vykazovali vzorky absolventov TF (6,9%) a FEM (13,1%); vyššiu evidovanú nezamestnanosť vzorky absolventov FEŠRR (20,2%); FAPZ (26,1%); FBP (26,9%); a FZKI (32,6%).

3. Vybrané štrukturálne aspekty

Štrukturálne aspekty zamestnanosti a nezamestnanosti boli vo vzorke absolventov SPU sledované a vyhodnocované v troch rovinách:

- a) vo vzťahu k jednotlivým fakultám SPU
- b) so zohľadnením regionálneho aspektu
- c) vo vzťahu k ekonomickým odvetviam.

⁴ Priemerná nezamestnanosť vo vzorke absolventov dosiahla úroveň 19,5%.

Tabuľka 2 Participácia fakúlt na zamestnanosti a nezamestnanosti absolventov SPU

Fakulta SPU⁵	Počet zamestnaných absolventov	Podiel na zamestnanosti absolventov (%)	Počet nezamestnaných absolventov	Podiel na nezamestnanosti absolventov (%)
FAPZ	102	26,0	36	37,9
FBP	19	4,8	7	7,4
FEM	113	28,8	17	17,9
FEŠRR	63	16,0	16	16,8
FZKI	29	7,4	14	14,7
TF	67	17,0	5	5,3
SPU spolu	393	100	95	100

Zdroj: anketa SPU 2012, vlastné spracovanie

Na anketu odpovedalo 488 absolventov SPU v Nitre, preto údaje v Tab. 2, 3 a 4 je potrebné vnímať v tomto kvantitatívnom kontexte. V porovnaní s participáciou fakúlt na celkovom počte úspešných absolventov v sledovanom akademickom roku sa najvyšší podiel na zamestnanosti preukázal vo vzorke absolventov FEM a FAPZ.

Tabuľka 3 Participácia fakúlt SPU na zamestnanosti absolventov SPU podľa krajov

Kraj	Podiel na zamestnanosti (%)	Participácia fakúlt na zamestnanosti v krajoch (počet zamestnaných absolventov)						
		FAPZ	FBP	FEM	FEŠRR	FZKI	TF	SPU
Bratislavský	20,9	14	4	31	20	4	9	82
Trnavský	11,0	13	3	13	6	4	4	43
Trenčiansky	5,4	6	1	8	2	3	1	21
Nitriansky	38,4	30	5	41	18	8	49	151
Žilinský	2,6	4	1	1	1	3	0	10
Banskobystrický	6,9	8	0	12	6	0	1	27
Prešovský	4,8	13	1	3	2	0	0	19
Košický	3,1	7	0	2	2	1	0	12
Zahraníčia	6,9	7	4	2	6	6	3	28

Zdroj: anketa SPU 2012, vlastné spracovanie

Tabuľky 3 a 4 charakterizujú priestorový aspekt zamestnanosti a nezamestnanosti absolventov SPU podľa krajov a jej jednotlivých fakúlt.

Údaje z ankety poukazujú na skutočnosť, že u absolventov SPU v Nitre sa prejavuje na jednej strane tendencia zotrvať po ukončení štúdia v lokalite či regióne, v ktorej vysoká škola pôsobí, na druhej strane hľadanie si práce najmä v blízkom bratislavskom regióne. Je to okrem iného podmienené aj štruktúrou záujemcov o štúdium a študentov. Z podobného dôvodu sa aj vyššia koncentrácia nezamestnaných absolventov SPU sústreďuje do nitrianskeho regiónu, na čo tiež poukázali údaje získané touto anketou. Všeobecne v regiónoch, kde sú situované vysoké školy nedokážu pracovné trhy v krátkej dobe absorbovať pracovnú silu, ktorú predstavuje pomerne veľký počet absolventov s podobnou kvalifikačnou výbavou.

⁵ Poradie fakúlt je abecedné.

UPLATNENIE ABSOLVENTOV SPU V NITRE

Vyhodnotenie ankety

Tabuľka 4 Participácia fakúlt SPU na nezamestnanosti absolventov SPU podľa krajov

Kraj	Podiel na nezamestnanosti ⁶ (%)	Participácia fakúlt na nezamestnanosti v krajoch (počet nezamestnaných absolventov)						
		FAPZ	FBP	FEM	FEŠRR	FZKI	TF	SPU
Bratislavský	6,3	2	0	2	1	1	0	6
Trnavský	7,4	5	0	1	0	1	0	7
Trenčiansky	7,4	2	0	1	1	1	2	7
Nitriansky	35,8	10	3	7	7	4	3	34
Žilinský	7,4	2	2	0	1	2	0	7
Banskobystrický	12,6	2	1	4	3	2	0	12
Prešovský	6,3	3	0	1	1	1	0	6
Košický	10,5	7	0	0	1	2	0	10
Zahraničie	6,3	3	1	1	1	0	0	6

Zdroj: anketa SPU 2012, vlastné spracovanie

V sledovanom akademickom roku bola do ankety zaradená aj otázka smerujúca na oblasť/odvetvie, v ktorej zamestnaní absolventi SPU v Nitre pôsobia.

Tabuľka 5 Uplatnenie absolventov SPU podľa OKEČ

Odvetvie podľa OKEČ	FAPZ	FBP	FEM	FEŠRR	FZKI	TF	SPU
poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	37	2	3	1	11	5	59
priemyselná výroba	13	4	17	6	2	35	77
dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1	1	2	3	0	0	7
stavebníctvo	2	0	3	2	4	5	16
veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	7	3	13	5	0	3	31
doprava a skladovanie	5	1	9	4	3	2	24
ubytovacie a stravovacie služby	6	1	4	5	0	1	17
finančné a poisťovacie služby	2	0	17	3	0	3	25
činnosti v oblasti nehnuteľností	5	0	11	3	2	0	21
verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	6	2	8	10	1	6	33
vzdelávanie	2	1	5	2	0	3	13
zdravotníctvo a sociálna pomoc	8	1	3	2	2	0	16
ostatné činnosti	7	3	16	13	3	4	46
činnosti domácností ako zamestnávateľov	1	0	0	0	0	0	1
činnosť exterritoriálnych združení a organizácií	0	0	2	4	1	0	7

Zdroj: anketa SPU, vlastné spracovanie

Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov (FAPZ) pripravuje odborníkov v oblasti ochrany, tvorby a zhodnocovania potravinových zdrojov rastlinného a živočíšneho pôvodu. Svoje poznatky absolventi využívajú v riadení poľnohospodárskych systémov a podsystémov technologických procesov v rastlinnej i živočíšnej produkcii, kvality produkcie, v ochrane biodiverzity, životného prostredia, ako aj rozvoji biologickej bezpečnosti a vedeckej výživy ľudí. Z prieskumu vyplynulo, že viac ako tretina absolventov si našla

⁶ Celkový počet nezamestnaných absolventov vo vzorke bol 95.

Vyhodnotenie ankety

zamestnanie v odbore poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov a to hlavne v oblastiach poľovníctva a poľnohospodárstva. V priemyselnej výrobe sa zamestnala približne desatina absolventov. Ďalší absolventi našli uplatnenie v odvetviach zdravotníctva a sociálnej pomoci, veľkoobchodu a maloobchodu, ostatných činnostiach, v ubytovacích a stravovacích službách, vo verejnej správe, v doprave a skladovaní, ako aj v činnostiach v oblasti nehnuteľností.

Fakulta biotechnológie a potravinárstva (FBP) pripravuje kvalifikovaných odborníkov na zvládnutie najnovších poznatkov najmä v oblasti biologických a chemických vied. Väčšina respondentov sa označila za zamestnaných v odvetviach poľnohospodárstva, priemyselnej výroby, veľkoobchodu a maloobchodu, ale tiež v doprave a ubytovacích službách.

Respondovaní absolventi **Fakulty ekonomiky a manažmentu** (FEM) sa uplatnili približne rovnako v priemyselnej výrobe, vo finančných a poisťovacích službách v oblastiach poistenia a dôchodkového zabezpečenia a v tzv. ostatných činnostiach (v podnikateľských, odborových a politických organizáciách).

Najmladšou fakultou na SPU je **Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja** (FEŠRR). Poslaním fakulty je zabezpečiť kvalifikovaných odborníkov v oblastiach environmentálneho manažérstva, európskych štúdií, manažmentu rozvoja vidieka krajiny a vidieckeho turizmu a regionálneho rozvoja. Z respondovaných absolventov fakulty sa najviac zamestnalo v priemyselnej výrobe, veľkoobchode a maloobchode a v ubytovacích a stravovacích službách.

Absolventi fakulty **Záhradníctva a krajinného inžinierstva** (FZKI) sa zamestnali predovšetkým v poľnohospodárstve a lesníctve, v stavebníctve a v doprave a skladovaní.

Absolventi Technickej fakulty (TF) sú schopní uplatniť sa na trhu práce vo všetkých odvetviach hospodárstva na rôznych stupňoch ich riadenia. Približne polovica absolventov sa zamestnala v priemyselnej výrobe, hlavne vo výrobe motorových vozidiel, prívesov a návesov, výroba elektrických strojov a prístrojov, výroba výrobkov z gumy a plastov, koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrových palív a vo výrobe kovových konštrukcií a kovových výrobkov. Ostatní absolventi našli svoje uplatnenie vo verejnej správe, v poľnohospodárstve a stavebníctve a jednotlivu v ostatných činnostiach, veľkoobchode a maloobchode, finančných a poisťovacích službách, vzdelávaní, doprave, ubytovacích a stravovacích službách.

4. Záverečné poznámky

- (i) Typickým znakom absolventskej nezamestnanosti všeobecne je jej výrazný cyklický charakter: počet evidencií absolventov škôl je najvyšší v mesiaci september (kedy bola distribuovaná anketa SPU); v ďalších mesiacoch ich počet postupne klesá až po mesiac apríl a máj nasledujúceho roka; v júni, v júli a v auguste dochádza opäť k vzostupu, a to až po spomínaný bod kulminácie v septembri. U absolventov vysokých škôl je kulminačný bod posunutý k mesiacu jún; počet nezamestnaných vysokoškolákov zostáva ešte pomerne vysoký aj v júli a v auguste, postupne ale pomerne prudko klesá.

Vyhodnotenie ankety

- (ii) Je zrejmé, že podiel vysokých škôl na nezamestnanosti v regiónoch je viac alebo menej ohraničený do určitej vzdialenosti od ich sídla. Nezamestnanosť v jednotlivých regiónoch, a tým aj počet nezamestnaných absolventov a ich percentuálne podiely pritom pomerne výrazne ovplyvňuje aj ekonomická situácia v daných regiónoch a v spádových oblastiach jednotlivých vysokých škôl.
- (iii) Úspešnosť uplatnenia absolventov SPU závisí aj od skladby pracovných miest, ktoré sú na trhu práce k dispozícii. Ak je však absolventov vysokých škôl príliš veľa, majú častejšie problém zohnať vôbec nejakú prácu alebo musia zobrať prácu o ktorú vôbec nemajú záujem a nebola ani cieľom ich štúdia⁷.
- (iv) Vysokoškolskí absolventi sú menej ohrození nezamestnanosťou, majú k dispozícii širšiu ponuku pracovných príležitostí, ich práca je obyčajne kvalifikovanejšia a zaujímavejšia a tiež lepšie platená. Táto skutočnosť sa síce vzťahuje na priemer celej tejto vzdelanostnej skupiny, od neho však existujú rôzne odchýlky závislé od uplatniteľnosti zvoleného študijného odboru, kvality vysokoškolského vzdelania a viacerých iných faktorov.
- (v) Zamestnateľnosť absolventov vysokých škôl je v každej krajine a regióne výrazne ovplyvnená predovšetkým celkovou situáciou ekonomiky a trhu.

Použitá literatúra a pramene

Zvalová, M. – Srnánková, Ľ. – Hrušovská, J. 2007: *Uplatnenie absolventov vysokých škôl v praxi. I. etapa: Zamestnateľnosť a zamestnanosť absolventov vysokých škôl*. Bratislava: ÚPIŠ.

Kol. 2010: *Analýza absolventov stredných a vysokých škôl s pôsobnosťou v okresoch Nitra a Zlaté Moravce*. Nitra: ÚPSVR.

MŠVVaŠ SR: *Nezamestnanosť absolventov vysokých škôl*. Dostupné na: <http://www.minedu.sk/index.php?lang=sk&rootId=7638>;

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (štatistiky): <http://www.upsvar.sk/>

Vypracovala: *Mgr. Ing. Danka Moravčíková, PhD.*

---

⁷ Problematika absolventskej nezamestnanosti je riešená i v diplomových prácach: *Uplatnenie absolventov ekonomických odborov vysokých škôl v praxi* (Bc. Ivana Líšková; školiteľka Mgr. Ing. D. Moravčíková, PhD.) a *Zamestnanosť a nezamestnanosť mládeže v EÚ: trendy a perspektívy* (Bc. Barbora Žáčiková; školiteľka Mgr. Ing. D. Moravčíková, PhD.).